

МІЖВОЄННА БОГЕМА

«Існувала поважна група митців, писав Юрій Тис, що не мали постійного осідку, а мандрували каварнями залежно від уподоби. Сергій Литвиненко, людина високої культури, типовий богеміст і тип життєрадісний, що вносив із собою у товариство гумор і веселість, належав до групи без осідку. Це трималися однієї каварні журналіст високої класи Роман Голіян, Анатоль Курдидик та інші. Але й “осіда” група бувала по різних каварнях, як кому хотілося чи було потрібно. Тож можна було стрінуги різних людей разом, особливо коли відбувалися засідання Товариства Письменників і Журналістів ім. Івана Франка. Тоді побіч довголітнього голови Романа Купчинського при зсунених столиках засідали члени управи і члени з-поза управи: Марія Струтинська, Федір Дудко, Михайло Островерха, Софронів-Левицький, Григор Лужницький (Русь), Мольо Голубець та багато інших».

Зі спогадів Анатолія Курдидика дізнаємося: «Суботні зустрічі нашої “Дванадцятки” у “Народній Гостинниці” були наскрізь літературними вечорами, я сказав би офіційними атрибутами Музам від старших та молодших її лицарів і Дон Кіхотів. А молодість мала-таки свої права, і ми в домовлений вечір сходилися неформально і неофіційно із своїми дівчатами, нареченими та молодими дружинами в котрійсь із кращих львівських каварень, що мали одну надзвичайну прикмету: вони знали від кого “дерти форсу”, а кого толерувати з одною кавою чи ще тістечком до неї, або пивцем та якоюсь чарчиною ради того, щоб потім казати всім, що в них такі-то

ФРІСТОЛЬ

Будинки № 19 і 21 на Карла Людвіка завше служили за готелі, перебуваючи у власності родини Барончів у XIX ст., а в XX ст. – Зигмунта Зенгута. З 1880-х рр. тут містився готель «Під Чорним Орлом», у 1885 р. сюди перенісся готель «Англійський», а з 1906 – «Фрістоль». У партері в 1907 р. відкрився один з перших кінотеатрів «The Empire Vio».

Високі і просторі зали каварні в стилі віденських закладів громадили переважно заможне купецтво і євреїв, які потерпали за кошерними сгравами. Тут був театр-вар'єте «Kozmaitości», програма якого мінялася що два тижні.

У 1912 році львівська преса написала про оргії, які відбувалися в готелі «Фрістоль», і то при тім, що «в ресторації готелю усю ніч виконує службу поліцейський комісар, бо “відбивні котлети” (побиті писки) і револьверна стрілянина були там на нічному порядку. Пізно увечері робляться там речі, які описувати важко. У невеликій залі виступає щовечора близько тридцяти «артисток», чий обов'язок після вистави схилити гостей до пиття шампанського і отримувати від кожного корка відсоток, є там також поліцейські агенти, чергові комісари, які вважають службу в Зенгута за найважчу і за найнебезпечнішу, виконуючи її з великою неохотою. Бо у якому-небудь шинку поліцейському агентові деколи доводиться кидатися на бандита, озброєного револьвером, вибивати йому зброю з рук, а то й самому застосовувати зброю. Адже в “Фрістолі”, де стріляють імператорські радники, графи, золота молодь, де авантюри вибухають не через вуличну діву, а через краль з вищого товариства. Тому там агент не може діяти так

ВЕСЕЛІ ФРАФУНКИ

З міжвоєнного періоду дійшло до нас також пару трафунків з кіл українських журналістів, які вчашали до «Віденської каварні».

Якось до столика, за яким сидів Дмитро Донцов і ще хтось із редакторів, підходить Микола Голубець і розпачливо каже:

Щі, знаєте, щоб робітник пера не мав можливості по-людськи випити шклянки кави?! Та ж бідні метранпажі й лінотипісти в друкарнях почувуються в порівнянні до нас крєзами! Ми рішуче, панове, повинні змінити наш фах!

Дмитро Донцов, усміхаючись, подивився на М. Голубця.

Так, Молло, але що ми, бідні, зробимо, коли вміємо лише писати й читати?!

Іншу пригоду оповів письменник Роман Купчинський. Стосувалася вона Станіслава Людкевича.

«Високий, стрункий, з чорною, кучерявою чуприною, з якоюсь загубленою на рум'яному лиці усмішкою. Як шов вулицею похитував головою, часом щось посвистував, часом ставав, прикладав палець до чола, витягав папір і олівець і на мурі кам'яниці чи на стовпі записував якусь музичну думку.

Але помилявся той, хто думав, що Станіслав Людкевич, популярно званий "Сясьо", має себе за композитора. "Я, пане добродію, тільки через помилку почав студіювати музику", пояснював він. Був переконаний, що його правдивий фах, його життєве покликання купецтво.